

O I S O V I N Y

Nepostradatelný informační a inspirační zdroj pracovníků býv. OIS

Pravicový, liberální chem.inž. občasník. Založeno r. 1996

Slovo úvodem

My máme čtyři světové strany, v rámci kterých se orientujeme. Nejen geograficky, ale často i filozoficky. Ptáci a ryby mají oproti nám navíc ještě další dva směry – *nahoře a dole*. My se pohybujeme na ploše, a proto možná mnohdy uvažujeme i plošně. Jako by nám chyběl ještě ten jeden rozměr. Rozlišovat, co je nahoře a co je dole. Co je důležité a co jen okrajové. Mnohdy brbláme a zlobíme se pro maličkosti a ty důležité věci nám unikají mezi prsty. Které to jsou? Ale to přece každý ví, stačí se jen zastavit a pořádně zamyslet. A konec roku je pro to nejlepší příležitost.

Motto

Svět není černobílý, to jen nás pudí zaujímat černobílá stanoviska.

Z citátů, reklam, inzerátů a...

„Peníze jsou ražená svoboda“. *F.M. Dostojevskij*

„Nelze budovat utopii bez teroru a nakonec zbude, jen ten teror“.

„Abych mohl vést tolerantní dialog, musím zůstat živ“.

„Peníze jsou chytrost hloupých“.

„Nejhorší chorobou, kterou svět trpí, není síla zlých, ale slabost dobrých“.

„Historie je často něco, co se nikdy neudálo, sepsané někým, kdo při tom nebyl“.

„Vánoce, dětí, to není jen datum. Je to stav mysli“.

Víte, že?

- Někteří lidé, asi opravdu nemají co dělat, když se tak vášnivě účastní diskuse, zda předem zakázat sexboty, neboli sexuální umělé roboty, které zatím k nasaditelné dokonalosti vyrobit neumíme. <http://jdem.cz/bt2gh6>
- Článek, který stojí za přečtení <http://jdem.cz/bt9sj2>

Zajímavá úloha

Tentokrát tématická a lehká. Co kdybyste ji řešili až na Silvestra. Na mělnickém náměstí se má sejít 152 čertů. Z toho jich 5^2 onemocnělo a 5^2+4^2 nepřišlo z jiných důvodů. Kolik čertů se sešlo?

Zaděláváme si v Evropě na nového Hitlera?

Začínám se obávat, že ano. Tentokrát celoevropského a protiimigračního. Tehdy mělo problém Německo. Prohraná válka, svazující versailleská smlouva, ekonomické trable. Dnes má problémy celá Evropa, vleká recese, problémy s eurem, asijská konkurence, ale především nevídaná imigrační vlna zaplavující EU. Němci tehdy nějaký čas odolávali, ale pak, když jejich elity nebyly schopny problémy řešit, přijali řešení, s kterým přicházel přece jen poněkud nekonformní Hitler a jeho strana. A ono to kupodivu fungovalo. Zkrotit nezaměstnanost a Německu se začalo dařit. Získáním dalších území dal Němcům zapomenout na ponížení z prohrané války. V letech 1935-39 byla většina Němců Hitlerem nadšena. Ještě netušila, že to přece jen není normální vývoj a každé zjednodušené řešení má svá ale. Pak už bylo pozdě a rychlík rozjetý. Němci se poučili a možná proto jsou dnes tak opatrní, až nerozhodní.

V čem by tato analogie měla varovat současné vládnoucí elity? Neschopností problém pojmenovat a účinně řešit se lidem stále vzdalují a ztrácejí svou kredibilitu. Zalézají do své ulity politické korektnosti

a ohánějí se liberálními hodnotami. Jenomže, když se lidé bojí o své rodiny a budoucnost svých potomků, tak je slabomyslné jim říkat, „Nebojte se, vždyť je jen neznáte. Všichni nejsou zlí“. Začnou kašlat na celoevropské hodnoty a semknou se k ochraně svých rodin. Košile bližší, než kabát platilo odedávna. Nedokážou-li jim pomoci současní vládcí, začnou naslouchat těm, kteří přijdou s účinným řešením a dají jim svůj hlas. Je to přece tak logické a jen politicky korektně zaslepený jedinec to může nevidět.

Je úplně jedno, že toto nebezpečí, tedy aspoň v našem státě, je zatím spíše hrozbou a naše vláda se chová našťástí o něco rozumněji, než ta evropská. Trend je nastolen a lidé vědí, že neřešené problémy časem kulminují. I žena z domácnosti cítí, že imigrační vlnu je třeba nejdříve zastavit a to se neobejde bez relativně drastických opatření. Teprve potom má smysl se bavit, co s těmi, které už tady máme. Jestli si je rozdělit nebo je vrátit.

Už v Římské republice věděli, že demokracie je pomalá a užvaněná a tak v dobách ohrožení vložili moc na předem danou dobu do rukou diktátora, který mohl rychle a účinně rozhodovat. Byl volen jen na půl roku. Neříkám, že by to byla ideální cesta, ale ukazuje, že lidé ve chvílích ohrožení instinktivně tíhnou k vládě silné ruky. Těžko by takovým mužem mohl být někdo z dnešní politické korekční garnitury. Nerad bych, aby takovým mužem byl novodobý Hitler, kterému se moc zalíbí a nebude chtít obnovit demokracii. Spíše odhodlaný a rezolutní Winston Churchill.

Takže doufám, že demokracie se přece jen vzpomene, přestane otálet a diskreditovat se v očích voličů a začne jednat. Jak ta naše, tak ta evropská. Není to zase tak složité. Pojmenovat problém a zastavit hrozbu. Svoboda je příliš drahý statek, aby se s ní hazardovalo.

O svaté Barboře

Před rokem jsme si povídali o sv. Mikuláši, a proč slavíme Silvestra. Svátek svaté Barbory znají spíš už jen ti hodně staří. Slaví se 4. prosince a jedním z neznámějších zvyků je řezání třešňové větvičky, nejen na ozdoby přibytků, ale také pro její čarovnou moc. Kolikátý den od uříznutí větvička vykvetla, tolikátý měsíc bude pro člověka šťastným. Večer před svátkem sv. Barbory chodily po vesnici *barborky*, ženy oděné bíle s bílým závojem přes obličej. Většinou chodily ve dvojicích a jedna měla v ruce košík s jablky, ořechy a cukrovím, z kterého podarovala malé děti.

Barbora z Nikomédie (též svatá Barbora), panna a mučednice, patří ke čtrnácti svatým pomocníkům, vzývaným zvláště v těžkých chvílích, v minulosti například při morových epidemiích. Je uctívána jako ochránkyně proti smrti bleskem, požáry a vůbec před rizikem náhlé či násilné smrti, je proto patronka havířů, dělostřelců, pyrotechniků, architektů, matematiků a dalších rizikových povolání a rovněž dětí.

Svatá Barbora byla pravděpodobně sřata mečem za vlády císaře Galeria († 311) během pronásledování křesťanů kolem roku 305. Existují však i další legendární zpracování její smrti. Podle nich měla být svatá Barbora krásná dívka, jež se narodila v druhé polovině 3. století, nebo na začátku 4. století n. l. v Nikomédi v Malé Asii jako jediná dcera v rodině bohatého kupce Dioskura. Její matka brzy zemřela, krutý otec vedl dceřinu výchovu v ryze pohanském duchu, dle tehdejší helénistické kultury. Aby ji ubránil před zlými vlivy okolního světa, zejména před tehdy stále zakázaným křesťanským učením, uvěznil dceru v kamenné věži, kde ji obklopal vším přepychem. Jeden z přítomných sloužících byl však tajným křesťanem a přivedl Barbaru k víře. K účtí Svaté Trojice pak nechala ve věži prolomit třetí okno. Jakmile se o tom otec dověděl, chtěl ji donutit zřít se křesťanství. Barboře se podařilo utéci a skrýt se ve skalní puklině,

ale skrýš otci prozradil pastýř. Barbora se však dále bránila, byla mučena a nakonec jí otec vlastnoručně sřal hlavu. V tom okamžiku vyšlehl z jasného nebe blesk a na místě krutého otce zabil.

Zajímavý limerick?

Minule jsem objevil Mackův limerick (*pětirádkový verš s rýmem AABBA*). Cosi mě pudilo a tak jsem to zkusil...

*Byl jeden zubař, politik, fracek,
jinému frackovi dal pár facek,
oba dva zhlédli se v jídle, pítí,
metresám nosili drahé kvítí,
který z nich vlastně byl větší macek?.*

Čeština je jazyk krásný, ale nelogický.

Ani jsem si to neuvědomoval, až v době studií mi to názorně ukázal irský přítel Patrick. Během několikaleté stáže se tu naučil česky, dokonce se zde i oženil. Odkojen angličtinou, hledal v češtině logiku. Když poznal hřeben, tak zcela logicky předpokládal, že činnost s ním prováděná se zove *hřebat*. Nedovedl pochopit, proč se s pilou řeže, jelen vyhledává laň a ne jelenici, had hadici? Když je jedna žena *neposedná*, proč není druhá *posedná*? Má pravdu, když už máme *rozhlas*, proč nemáme i *rozvid* nebo *rozjev*, ale televizi? Za dob prvních let mé školní docházky se psala ovocná šťáva ještě jako *syrap*. Pravda, už ledacos pamatuju a z češtiny pomalu vyšuměla taková slova jako: *sudlice, řemdih nebo halapartna; grešle, píď* a další. Zato vznikají slova nová, některá roztomilá, jako *sněhánky, mít spicha*, tedy schůzku. Mladí se ovšem chtějí odlišit výrazy typu: *pařit, hustý, boží, vtípný, vymazlený*, a pod vlivem angličtiny i být *cool, in, swingovat, decibelovat, bloggerka, youtuberka*. Nemají rádi *šmėčka* a *fejky*.

Náznak slovesné logiky je i v patvarech: *harašič, bėdovač, proplouvač, šířič, škodič, záškolák*. Češtinu obohatily i dobové výrazy: *workoholik, antiromantik, multivitaminový, čokoholik* a *dva v jednom*. Samozřejmě nikdo by nechtěl být *socka, bezďák* nebo *lůzr*.

I politici se činili a dopřáli nám výrazy jako: *vykomunikovat, prohlasovat, rozdiskutovat, odprezentovat, negociovat, tunelovat, nevýhra*, či *Sobotkové* a *Halíkové*. Málo kdo řekne, stalo se to před dvěma lety, ale stalo se to dva roky zpátky.

Přejímání mezinárodních anglikanizmů v odborném jazyce vítám, protože národní odborné jazyky se pak stanou takovým všem srozumitelným „esperantem“. Když se naučíte, co to je *software, interfejs, motherboard* nebo *drajvr*, porozumíte tomu pak jak v českém, tak anglickém textu. Zajímavé je, že některá slova už natolik zdomácněla, že se píšou v počeštěné transkripci.

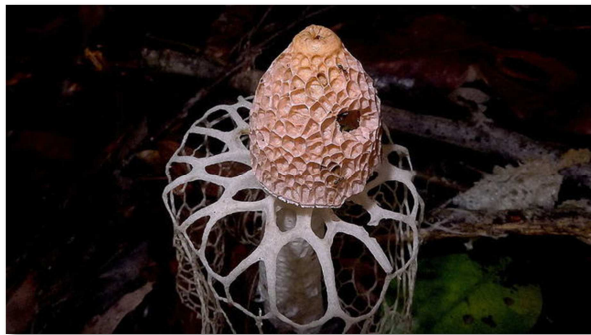
Čeština je živý jazyk a tak se vyvíjí živelně. Snad nám ještě nějaký čas vydrží, aspoň do té doby, než zde budou všichni mluvit anglicky. Nedej bože čínsky či dokonce arabsky.

Houby viagra pro ženy, stačí přičichnout k houbě...

Američtí vědci objevili během zkoumání účinků léčivých hub i takové, které vyvolávají afrodisiakální účinky. Výsledek překvapil i samotné experty. Efekt je totiž natolik silný, že stačí, aby si ženy k houbě jen přičichly, a ihned se dostaví pocit vzrušení. Polovina testovaných pak zažila samovolný orgasmus.

Jistě teď berete košík a gumáky a ptáte se, kde že takový skvost roste. Tak bohužel. Houba se vyskytuje v tropickém až mírném pásu severní polokoule, a to převážně v Austrálii, Střední Americe a v některých státech Afriky. Houba objevená v roce 1798 francouzským botanikem Étienneem Pierrem

Ventenatem roste v lávových proudech a způsobuje silné sexuální vzrušení. Podle vědců za to může směs hormonů, která připomíná neurotransmitery uvolňující se během sexu, což jsou chemické látky sloužící k přenášení vzruchů.

Pouhé přivonění k této houbě pak dostává ženy do takové euforie, že polovina testovaných prožila orgastické stavy. Jiné ženy mluvily pouze o pocitu vzrušení. Na muže nemá tato afrodiziakální houba žádný vliv. Místo sexuálního prožitku cítí jen hnilobný zápach.

Tělo má pokryté hnědým slizem, pod kterým se skrývá svítivě oranžová barva. Nepřehlédnutelný je také její děravý závoj, který podle velikosti padá až k zemi a tvoří jakousi sukénku. *Phallus indusiatus*, která dorůstá až 25 centimetrů, se využívá rovněž v tradiční čínské medicíně a gastronomii, pro asijské kuchaře je oblíbenou ingrediencí do kuřecí polévky, u žen prý velmi oblíbené.

z netu

K Vánocům ...

Ježíšek se narodil 25. prosince roku 1 (*rok nula neexistuje a je jen okamžikem mezi roky -1 a 1*). Reálná data ovšem naznačují, že to bylo spíše roku 7 př.n.l. Ve chlévě v judském Betlémě proto, že jeho rodiče sem směřovali z Nazaretu, kde bydleli, kvůli registraci, dnes bychom řekli pro novou občanku. Tak se narodil dlouho očekávaný a předpovídaný *Boží syn*, jehož jedním z jmen je "Emmanuel" = "Bůh s námi". Byla to doba, která duchovně vřela, a bylo mnoho lidí, kteří se za mesiáše vydávali nebo jeho příchod očekávali. Skoro se chce říct, jako dnes, když se toho hodně mele a člověk si říká, že by se to mělo nějak uspořádat.

6. ledna byl Ježíš zjeven lidem (*Epifanie*). Pozdě po řadu století překryla tento obsah svátku úcta ke svatým třem králům (počet tří byl odvozen od tří královských darů, kteří mágové Ježíšovi přinesli).

A jak se říkají vánoce v různých jazycích?

Anglicky: Christmas
 Arabsky: id al-milad
 Dánsky: jul
 Esperanto: Kristnasko
 Finsky: joulu
 Francouzsky: Noel
 Hebrejsky: chagamolad hanotsri
 Holandsky: Kerstmis
 Chorvatsky: Bozic
 Indonésy: Hari Natal
 Italsky: Natale
 Japonsky: kurisumasu [krismas]
 Maďarsky: karácsony
 Německy: Weihnachten
 Norsky: jul
 Polsky: Boze Narodzenie
 Portugalsky: natal
 Rumunsky: Graciu
 Rusky: raždestvó
 Řecky: Christouyenna
 Španělsky: Navidad
 Švédsky: jul
 Turecky: Noel

Vánoce měli zastínit i předchozí pohanský svátek slunovratu. Pohané věřili, že jejich bůh Slunce se každým rokem opětovně rodí. Noc z 24. na 25. prosince pokládali za dobu zrození boha Slunce. Vypozorovali totiž, že Slunce po této noci stoupá na obzoru denně výš a výš. Tajemný jev si vysvětlovali jako vzrůst nově narozeného slunečního dítěte. Proto tato a další noci byly odedávna považovány za „svaté noci“. Před nicejským koncilem (konaný v r. 325) se Vánoce neslavily. 25. prosinec byl jako datum zrození Krista neznámý. První zmínku o dni narození Ježíšova najdeme u Jana Zlatoústého (374 - 407), ale ten ho datuje na 20. prosinec. V Římě se Vánoce poprvé slavily až roku 365. Pravosláví slaví Vánoce až

7. ledna podle starého juliánského kalendáře. Náš český pojem *Vánoce* vznikl z německého *Weihnachten*. Tradice vánočního stromku k nám dorazila až v 19. století. Poprvé jej postavil pro své přátele v roce 1812 ředitel pražského Stavovského divadla Jan Karel Liebich na svém libeňském zámečku. Zřejmě roku 1860 se na stromečku v Čechách poprvé rozsvítily lojové svíčky. V minulém století pak vznikla i tradice velkých veřejných vánočních stromů na náměstích.

Ke Štěpánu ...

26. prosince je svátek sv. Štěpána. Byl to křesťanský kazatel a diákon, první mučedník křesťanství (prvomučedník), ukamenovaný po procesu před židovskou radou jako údajný rouhač proti judaismu. Stalo se to někdy kolem let 36 až 40. Byl první možná právě proto, že mluvil řecky a jako řecký Žid se odlišoval od aramejské populace. K jeho ukamenování došlo za hradbami u Damašské brány, protože rozsudek smrti se nesměl provádět uvnitř města. Významnou postavou při tomto výkonu byl mladý Šavel, u jehož nohou svědkové odložili své pláště. Později se z něj stal sv. Pavel, apoštol národů. Po své smrti se Štěpán stal patronem námořníků. V oblíbě byl ale též u císařů Svaté říše římské národa německého a u králů uherských. Jméno po něm podědil i Štěpán I. Uherský, svatořečený zakladatel královské dynastie (něco jako náš svatý Václav), uctíváný coby patron koní a vinné révy.

Druhý svátek vánoční, který nese jméno sv. Štěpána, toť období koledy a bujného veselí. I ve starém Římě dostávali otroci v tento den zvaný saturnálie dokonce dočasnou svobodu. „Na Štěpána není pána“ ostatně říká i staré české přísloví. Celému dni vládla koleda, která nahradila staré magické pohanské obřady. Koledování se stalo oficiální a tolerovanou žebrotou, a pro děti navíc skvělou zábavou. A nejnámější česká koleda? Tu určitě znáte všichni: „Koleda, koleda Štěpáne! Co to neseš ve džbáně? Nesu, nesu koledu, upad' jsem s ní na ledu...“

A k Silvestru ...

Svatý Silvestr k bujaré oslavě konce roku přišel jako slepý k houslím. Jen tím, že ten den r. 335 zemřel a stal se církevním svátkem. Jeho smrtí skončilo pronásledování křesťanů a začala zlatá éra církve. Za jeho pontifikátu se začal stavět chrám sv. Petra ve Vatikánu. Kromě jiného přikázal, aby napříště oltáře byly místo ze dřeva stavěny z kamene. Stanovil přesné stupně svěcení kněží a podle další tradice tento papež zavedl slavení neděle jako „dies Dominica“ - den Páně. Kdysi se jeho svátek nespojoval se žádnými oslavami ani zvyky. Silvestrovská noc získala na významu, až když se v průběhu 16. století ve většině křesťanských zemí ustálil kalendář gregoriánský a

počátek nového roku na 1. lednu. Jinak Silvestr znamená *lesní muž* a svátek sdílí spolu s Melánií.

Poslední den v roce jinak nemá se svatostí moc společného. Teprve s vyšší životní úrovní společnosti získal tento „svátek“ (*je normálním pracovním dnem*) na bujarosti a okázalosti. Na venkově přetrvávaly některé zvyky, jako např. chození tzv. *ometaček* - chudých žen, které chodily po staveních, symbolicky ometaly plotnu, aby kamma v novém roce dobře hořela a přály všeho dobrého, za což obdržely almužnu. Hospodyně se varovaly toho, aby nechaly sušit prádlo, což znamenalo nebezpečí smrti někoho z rodiny v nadcházejícím roce. Také zvyk jíst o půlnoci ovar a křen s jablky pro štěstí pochází z 19. st. V dnešních dobách, ale jídlo zastihuje jasně pití a žádný den v roce se nevypije tolik alkoholu, jako na silvestra.

Adventní věnec

K předvánočnímu času v křesťanské Evropě neodmyslitelně patří i adventní věnec. Čtyři svíce odpočítávají čtyři týdny adventu, který tvoří začátek

nového liturgického roku. Je to doba radostného očekávání příchodu Spasitele, duchovní přípravy na Vánoce, doba rozjímání a dobročinnosti. Dříve i doba půstu, ale to už naše konzumní společnost potlačila. Svíčky by měly být fialové, ale používají se i červené a žluté. Jsou i věnce, zahrnující páto bílou svíčku ve středu věnce jako symbol Panny Marie, Vánoc, nebo často také jako symbol samotného Ježíše Krista. Ta může být zapálena na Štědrý den a Boží hod vánoční.

Udělejte nebo obstarejte si adventní věnec. Patří k poezii prosince a pomůže vám se aspoň na chvíli zastavit, zklidnit a zapřemýšlet.

Česká mše vánoční

Česká mše vánoční patří k českým Vánocím stejně tak jako kapr a to, že si dárky dáváme už v předvečer. Vznikla v roce 1796 z pera českého skladatele, Jakuba Jana Ryby. Jelikož se do dnešních dnů nedochovala originální partitura, v současnosti hrané verze jsou sestaveny na základě kritických rozborů opisů. Její autor se narodil 26.10.1765 v rodině vesnického učitele a varhaníka. Sám byl otcem třinácti dětí, z nichž přežilo sedm. Jeho život skončil sebevraždou 1.3. 1856 patrně jako důsledek vyčerpání a deprese. Ryba byl autorem celkem zhruba 1300 kompozic různého rozsahu a nejrůznějších forem, z nichž dalekosáhle převažovala duchovní hudba. Takže až uslyšíte ono „Hej mistře...“, vzpomeňte si i na jeho autora.

Vánoční citrusový salát

Ještě jeden recept, který se v naší rodině léty osvědčil a bez kterého si vánoce nedovedu představit. Přejde k chuti i, jste-li mírně přejedeni.

Do mísy nakrájíme na plátky (asi 5 mm) oloupané pomeranče, pár mandarinek a nejméně jeden grep (*vylopujte jen čistou dužinu grepu, slupka je hořká*) a citron. Nakrájíme na kostičky 1-2 oloupaná jablka, datle, fíky, rozinky namočené v rumu, kterým po prosypání cukrem, celý salát polijeme dle chuti. Upěchujeme v míse a dáme na půl dne odležet na chladné místo. Chutná báječně.

Asi vás překvapí, že recept pochází z Ruska od jedné staré šlechtičny, kouřící ze stříbrné špičky, která k nám utekla před bolševiky za první republiky.

Společenská rubrika – nezapomeňte ve vánočním shonu, že mi máte poslat své *poOISové* osudy a příběhy...

Řešení úlohy: Jistě jste spočítali 70 čertů na náměstí.

A slovo závěrem

Uteklo to, ještě rychleji, než loni a zase se přiblížil konec roku. Už patnáctý v tomto tisíciletí a 26. v svobodné historii našeho státu. Nečekám, že budete bilancovat a klást si předsevzetí, ale zamyslet byste se mohli. Nad tím, co trápí nebo štve vás a rodinu, ale i stát a naše širší soustátí. Co udělat, aby se jedinci žilo lépe, protože souhrn spokojených jedinců tvoří spokojený stát.

Ale vánoce jsou především svátky rodinné, tak si je užijte uprostřed svých drahých a snažte se, aby jejich tváře zdobily úsměv. A to není vůbec o dárkách, ale aby věděli, že mají vás a vy je.

Silvestr pak je svátek povětšinou společenský. To jen my introvertní individualisté ho slavíme individualisticky. Ať už doma či ve společnosti, snažte se přivítat Nový rok vzpřímeně s nanejvýš lehce rozřesenou sklenkou nějakého dobrého moku.

Pak vám jistě přinese mnoho dobrého.

Ať se vám daří.

